

Bokrecension

Högskolepedagogik. Att vara professionell som lärare i högskolan Stigmar, M. (red.), Liber, 2009, ISBN 978-91-47-09342-7

För en tid sedan mötte jag några studenter i en av universitetets korridorer och jag råkade överhöra (nåja, jag tjuvlyssnade nog litet grand om jag ska vara ärlig) en del av deras samtal. En av dem sa: "De är ju här för oss, för att vi ska lära oss någonting." Jag förstod att studenten med ordet "de" avsåg lärarna på universitetet. Studenten fortsatte: "Och om vi då inte har lärt oss någonting så har ju de misslyckats!" Uppenbarligen tyckte den studenten att det största ansvaret för hans egen kunskapsutveckling låg hos lärarna. Det var de som skulle vara professionella och lära ut saker.

Vi behöver inte instämma i studentens syn på vem som har lyckats eller misslyckats om studenterna inte lär sig något under sina högskolestudier men vi kan fundera på hur vi utvecklar vår egen professionalitet som högskolelärare. Ett sätt att göra detta kan vara genom att ta del av litteratur kring högskolepedagogiska frågor. Den relativt nyutkomna antologin med titeln *Högskolepedagogik. Att vara professionell som lärare i högskolan* (Liber, 2009) borde väl vara utmärkt för detta syfte.

Antologin har skrivits av elva universitetslärare och en bibliotekarie vid dåvarande Växjö universitet (nu Linnéuniversitetet) och den är redigerad av Martin Stigmar. Samtliga författare har också varit verksamma som undervisare på den behörighetsgivande högskolepedagogiska utbildningen på samma universitet.

Det här är inte direkt en handbok för högskolelärare men det är inte heller något som den utger sig för att vara. I förordet sägs att innehållet i antologin i första hand ska vara "problematiserande snarare än normativt" (sid. 9) och det stämmer ganska bra även om man nog kan återfinna en del normativa inslag i vissa kapitel. "De olika kapitlen är skrivna med en relativt hög abstraktionsgrad och bevarar därmed sannolikt sin giltighet längre än om de vore kontextspecifika problemlösningsförslag." (sid. 8). Sättet att uttrycka sig språkligt i de olika kapitlen varierar från ett relativt enkelt och "vardagligt" språk till ett förhållandevis tungt (pedagogiskt) teoretiskt sådant. Men litet motstånd i läsningen ibland kan ju göra att vi läser med litet mer eftertänksamhet. Ungefär hälften av kapitlen avslutas också med ett antal frågor som kan hjälpa läsaren att reflektera kring det behandlade området. Dessa frågor skulle också kunna användas som underlag för pedagogiska utvecklingsdiskussioner vid till exempel institutionsgemensamma lärardagar. För de övriga kapitlen får vi som läsare själva formulera våra reflektionsfrågor.

Antologins första del betonar "högskolelärarens arbete och arbetsvillkor" och innehåller åtta kapitel. Här hittar vi kapitel som berör påtagliga arbetsuppgifter för en högskolelärare som handledning (kapitel 5), examination och betygsättning (kapitel 6) och utvärdering (kapitel 8). De övriga kapitlen behandlar mer övergripande ämnen som pedagogisk meritering (kapitel 1), att utvecklas som universitetslärare (kapitel 2), att sätta studenterna i centrum för undervisningen (kapitel 3), vad kunskap och lärande är (kapitel 4) och informationssökning (kapitel 7).

Antologins andra del behandlar högskolan som "arbetsplats och dess uppdrag och roll som lärandemiljö" och de fyra första kapitlen i denna del omfattar mer principiella frågor som styrningen och ledningen av högskolan (kapitlen 9 och 10), mångfald, demokrati och makt (kapitel 11) och

internationalisering (kapitel 12) medan det femte behandlar det som kallas flexibel utbildning, det vill säga användandet av teknikstöd i utbildning (kapitel 13).

På vilket sätt kan då denna antologi stärka oss i vår professionalitet som högskolelärare? Det är bra att ha en kunskap om ramar och förutsättningar för vår verksamhet som högskolelärare och Leif Lindbergs kapitel om styrning av forskning och utbildning samt Thomas Sandstedts om "universitetets bosättare" (med en kraftig betoning på bosätargruppen "akademiker") lyfter två sådana aspekter, det formella och det kulturella. Gunlög Fur behandlar mångfalds-, demokrati- och maktfrågor, som jag i detta sammanhang hänför till ramar och förutsättningar.

I några kapitel kan vi hitta handfasta praktiska tips och råd som vi kan använda oss av i vår undervisning, till exempel i Ann-Louise Larssons kapitel om informationssökning, i Emil Tybergs om internationalisering. Leif Lindberg ger i sitt kapitel om pedagogisk meritering tips på information som man kan ta med när den pedagogiska skickligheten ska bedömas.

Nära de praktiska tipsen och råden ligger också innehållet i Lena Fritzens kapitel om handledning, Per Gerrevalls om examination och betygsättning samt Martin Stigmars och Lennart Lundbergs kapitel om flexibel utbildning.

Vi behöver få inspiration och underlag för reflektioner i vår lärargärning, att få hjälp att titta på oss själva och vår pedagogiska grundsyn. Martin Stigmars kapitel om att utvecklas som universitetslärare, Solbritt Schybergs om förutsättningar för studenters lärande och Liselott Assarssons kapitel om kunskap och lärande ger ett gott underlag för detta.

Det finns inte så många böcker som utgår från svenska förhållanden och behandlar högskolepedagogiska frågor. Därför är antologin *Högskolepedagogik. Att vara professionell som lärare i högskolan* ett välkommet tillskott i våra bokhyllor. En högskolelärare som vill vara professionell i sin verksamhet kompletterar den med fördel med andra böcker inom området, till exempel boken *Universitetspedagogik* av Maja Elmgren och Ann-Sofie Henriksson som utkom 2010. Den boken recenserar på annan plats i detta nummer av Högre utbildning.

Sven B Eriksson, Pedagogisk utvecklare
Universitetspedagogiskt centrum, Umeå universitet
e-post: sven.eriksson@upc.umu.se